

HONG KONG: I skyggen fra skyskraperne ligger Et stebarn blant

BALANSE: I Hong Kong er livet en balansegang. Byen nyter sin betydelige velstand, men aldri i fulle drag.

KINESISKE BYER

Av Fredrik Giertsen, Hong Kong

Samtidig som Hong Kong, med sin ekstreme tetthet av skyskraperne og kjøpesentre, kan virke oppslukt av pengenes dans, vil ethvert blikk på et passende kart eller i en relevant historiebok minne om den tradisjonelle kommunismens tilstedeværelse. Men denne tilsynelatende selvmotsigelsen er dagligdags for byens rundt sju millioner innbyggere, og bare én del av stedets unike identitet.

Det er ti år siden den britiske guvernør Patten forlot Hong Kongs inntagende havn ombord i yachten Britannia. Pattens egen popularitet, blandet med frykten for det kinesiske kommunistpartiets totalitarisme, lot den arrogante og tidvis brutale britiske imperialismen brenne ut i et kort øyeblikk av vakker nostalgi.

«The Handover» hadde ti års-jubileum sist sommer, og avisene var fulle av analyser. Hong Kong har kanskje ikke forandret seg så mye, men Tiananmen-massakren i 1989 huskes bedre her enn noe annet sted. Det har vært flere store demonstrasjoner, særlig for utvidelse av demokratiske rettigheter, men også for bevaring av verneverdige områder. Hong Kongs egen skjønnhet er ennå intakt, men truet.

Hong Kongs identitet

Vi møter en av Hong Kongs mest toneangivende forfattere på populære Fringe Club. Til tross for at hennes foreldre er indonesiske, og at hun selv vokste opp i Guangdong, er Xu Xi spesielt opptatt av Hong Kongs identitet.

– Hong Kong var en av Storbritannias siste kolonier, men stedet ble aldri særlig britisk. Og selv om mange her i dag oppfatter seg som borgere av Kina, så er anti-kommunistiske følelser svært utbredt. Våre hjarter er insulære, vi vil alltid være øyboere.

Hong Kong består av 260 øyer, samt halvøya Kowloon

FAKTA

Kinesiske byer

- I to artikler besøker Klassekampen de to byene Hong Kong og Beijing.
- I dag: Hong Kong
- I morgen: Beijing
- Hong Kong består av 260 øyer, samt halvøya Kowloon og området innenfor, som kalles New Territories (NT).
- I 1997 overtok Kina suvereniteten over Hong Kong fra Storbritannia.
- Hong Kong har i dag status som en spesiell administrativ region i Kina.
- Folketallet er omlag sju millioner.
- Offisielle språk er mandarin, kantonisk og engelsk.

og området innenfor, som kalles New Territories (NT). Rett over grensen for NT ligger Kinas rikeste by, Shenzhen. Hong Kong har status som SAR (Special Administrative Region), en tittel som bare deles med naboen Macau. Byens tradisjonelle sentrum ligger på Hong Kong Island, på den siden som vender inn mot Victoria Harbour, som skiller øya fra Kowloon. Står man på promenaden i Kowloon og ser tilbake over havnen, så ser Hong Kong Island ut som en eneste lang rekke med skyskraperne fra Causeway Bay til Central, der underholdningsstrøkene Soho og Lan Kwai Fong befinner seg. Men det er et vakker syn, for over og bak de smale bygningene troner de tropisk grønne åsene.

Dessverre har man ikke vært spesielt opptatt av å ta vare på byens arkitektoniske historie, så nå ligner disse to bydelene mer og mer på hverandre. Det bygges enormt i alle de nye områdene, og oppkomsten Kowloon truer Hong Kong Islands hegemoni når det gjelder moderne infrastruktur, samtidig som de har de beste markedene. New Territories er på sin side i ferd med å bygge opp en parallell-økonomi som er tilpasset det stadig økende antallet fastlandskinesere. Men de mest eksklusive boligområdene ligger fremdeles på Hong Kong Island: i Repulse Bay ut mot havet og rundt toppunktet Victoria Peak, som fram til 1947 var forbeholdt europeiske embetsmenn.

Multi-etnisk fasade

– Jeg vil ikke kalle Hong Kong en multi-etnisk by. Majoriteten er kinesere, og det er faktisk bare rundt fem prosent som har en annen etnisk bakgrunn, fortsetter Xu Xi.

– Men Hong Kong har, på



FINANSBY: Hadde den ikke ligget så kinkig til, vil man kunne si at Hong Kong mer enn noen annen b

grunn av sin finansielle status, alltid hatt en multi-etnisk fasade. Det er mange som kommer hit for å arbeide. Den største ikke-kinesiske gruppen utgjøres nå av filippinske hushjelpere, men de har ikke noe utviklet fellesskap, fordi de gjerne innkvarteres i små kott hos de familiene de arbeider for. Innvandringen hit er for øvrig strengt kontrollert.

Hver søndag samles de filippinske familiene til piknik på betongen som omgir de to skyhøye tårnene til finanssenteret IFC. Herfra går verdens lengste rulletrappsystem, kjent fra Wong Kar-wais film «Chungking Express», opp til restaurantene i Soho. Resten av denne filmen foregår i Kowloon på den andre siden av havnen, i Chungking Mansion, som – selv om det var langt verre før – gir et spesielt glimt inn i Hong Kongs un-

derverden: I denne klaustrofobisk trange bygningen finnes alt. Det kjøpes og selges i knøttsmå rom i alle etasjer, de fleste uten vinduer.

«Hong Kong er nå rede for demokrati, men Det kinesiske kommunistpartiet (CCP) tenker ikke i de baner»

KENT EWING,
UNIVERSITETSLÆRER I HONG KONG

Disse stedene er tilgjengelig bare med kombinert vare- og personheis, og det snører seg gjerne i halsen på vei opp. Noen områder i Hong

Kong har verdens største befolkningstetthet, og Chungking Mansion er et av dem.

At byens mafia (kalt triader) og filmregissører er i verdensklasse, kan en minne seg selv om ved å bruke en tier på Wai-keung Lau og Siu Fai Maks «Infernal Affairs». Hong Kongs subkultur er ikke så lett å få øye på, men byen har en underverden som er like global som de finansielle strukturene den gjerne forbindes med.

Konservativt kulturliv

– På 1950- og 60-tallet var Hong Kong svært fattig, men de siste 30 årene har middelklassen vokst stort. Kulturlivet er rikt, men konservativt. Det er ballet og opera, «pretty things», som appellerer mest, ved siden av canto-pop og hong kong-filmer. Den dominerende business-klassen av

ger Hong Kongs helt unike historie.

Et verdens byer



ly var et bindeledd mellom øst og vest.
FOTO: AFP/SCANPIX



FORFATER: Hong Kong har, på grunn av sin finansielle status, alltid hatt en multi-etnisk fasade, sier Xu Xi.
FOTO: AFP/SCANPIX



MARKED: En kvinner kjøper appelsiner på et marked i Hong Kong.
FOTO: AFP/SCANPIX

i dag er gjerne godt utdannet og bereist, men familieorientert og småborgerlig, sier Xu Xi.

Hong Kong har ifølge bladene verdens beste flyplass, og t-banepystemet, der alle de sentrumsnære stasjonene ligger innunder enorme kjøpesentre, er flunkende nytt. Men selv når vognene er stappfulle, er det ingen som rører hverandre. Av og til får man øye på eldre som brenner røkelse i gatene, som bryter mønsteret litt. Men for en besøkende kan byen virke en tanke klinisk og uniformert.

– Det har vært mange overraskelser siden «The Handover» i 1997. Det har vært en bevegelse i vår identitet, i vårt «innerste selv». Vi er blitt kinesiske, det er et uomtvistelig faktum, og det er nå kineserne som bestemmer vår framtid. Men vi har reorganisert

oss: Det har foregått en substansiell mobilisering for full stemmerett på byrådslederen. Hong Kong har jo aldri hatt noe demokrati, sier Xu Xi. – Det vi slåss for nå, er egentlig bare å få utvikle våre lokalvalg for å få større medbestemmelsesrett om hvem som sitter i byrådet. Vi vil kanskje snart kunne velge hvem som tømmer søppelet vårt, sier hun med et skjevt smil.

– Men det er rart å ikke kunne styre sin egen skjebne. Det virker som om Hong Kong alltid vil være noens stebarn.

Overherredømme

Dagens administrative leder heter Donald Tsang. Hans legitimitet er for så vidt ikke omstridt, for han ble valgt etter et åpent valg med konkurrerende kandidater. Han er ikke medlem av det kinesiske kommunistpartiet, men har

vist seg villig til å følge deres linje. For administratoren i Hong Kong kan ikke være på kant med Beijing. Nylig kom Tsang med foruroligende uttalelser om at «for mye demokrati kunne være farlig».

Hong Kong fører ingen egen utenriks- eller forsvarspolitik, men den kinesiske hæren er på plass. På den annen side har byen et uavhengig juridisk system og tilnærmet fri presse. Stort sett hva som helst kan trykkes i engelskspråklige aviser, mens de som skriver på kinesisk gjerne utøver en viss selvsensur.

At de rettsstatlige prinsipper er i sâpass god forfatning sies å være britenes fortrinnsrett, og de etterlot seg også et godt politivesen. I dag har Hong Kong en av verdens beste borsmarkeder, med stor grad av gjennomsiktighet, og man opererer med ansvarlig-

het i budsjettene. Byen styres av en egen konstitusjon, kalt Basic Law, som etter det gjeldende prinsippet «ett land, to systemer» sier at Hong Kong skal beholde sitt kapitalistiske system fram til 2047. Basic Law ble forhandlet fram av britene før de forlot byen, med Beijing som motpart.

– Jeg tror kinesere ser på Hong Kong på mange forskjellige måter, sier Xu Xi. – For mange er det en lekeplass. For eksempel så er de fleste kundene i designbutikkene her fra fastlandet. Andre mer jordnære kinesere ser på Hong Kong som et muligheitsland, kanskje et sted de kan sende barna sine til. For Beijing er nok Hong Kong samtidig en hodepine, den største de har etter Taiwan og Tibet. Det er bra med forretningssans, det trengs i det nye Kina, men en må være forsiktig.

Begrenset demokrati

Hong Kongs historie er ganske kort. Byen var nærmest ubetydelig før britene under de nådeløst imperialistiske opiumskrigene (1839–42 og 1856–60) bestemte seg for å legge en utskipningshavn akkurat her. I 1898 ble den famøse 99 år lange leasingkontrakten med Kina inngått. Japan invaderte i 1941, med påfølgende lidelser som gjorde at befolkningen gikk ned fra 1,6 til 0,6 millioner på fire år. Etter kommunistenes seier i den kinesiske borgerkrigen i 1949, var Hong Kong lenge den eneste kanalen regimet hadde til Vesten. Innvandringen var stor, tekstil- og manufakturindustrien vokste, og «Made in Hong Kong» ble et verdenskjent begrep. I dag er denne virksomheten flyttet inn til Fastlands-Kina, mens Hong Kong er blitt et finanssentrum. Byen hadde også verdens travleste containerhavn fram til 2005, da Singapore snek seg forbi. I tillegg er Shenzhen nummer fire på listen.

– Det var hele tiden klart at det ikke var så mye som ville bli forandret i 1997, sier skribent og universitetslærer Kent Ewing.

Han er opprinnelig fra USA, men har bodd i Hong Kong i 17 år. Hans kenyanske kone har familie i Norge, og de inviterer på middag i sitt hjem i Repulse Bay.

– Det var snakk om at Hong Kong kunne bli mer som Beijing, men vår tradisjon med fri presse og talefrihet er for lang, og det sivile samfunn er for sterkt.

– Men heller ikke denne tendensen er entydig, fortsetter han. – Hong Kong er nå

rede for demokrati, men Det kinesiske kommunistpartiet (CCP) tenker ikke i de baner. The Basic Law, som var britenes arv til oss, garanterer at vi skal få full stemmerett innen 2047. Men jeg tror dagens system, som favoriserer næringslivet, vil overleve.

To dimensjoner

I sin bok «Being Here» (2006) skriver Christine Loh om myndighetenes mange planer for byfornyelse. De tar generelt mer hensyn til behovet for kontorplass, som gjerne utgjør en gullgrube for grunneiere og spekulanter, mens Hong Kongs unike historie og beliggenhet blir oversett. Det er gått så langt at til og med byens overveiende kinesiske befolkning har demonstrert – foreløpig forgjeves – for bevaring av eksempler på britisk kolonial arkitektur, som Murray House og Queen's Pier, samt en mengde buddhistiske templer.

Om det ikke hadde vært for at den lå så kinkig til, vil man kunne si at Hong Kong mer enn noen annen by var et bindeledd mellom øst og vest. Noen bydeler, som for eksempel Causeway Bay, tilbyr særlig om kvelden glimt der det virker som den tredje dimensjon er opphevet: Alt blir flater, og det er da man forstår hvordan den japanske anime-verden har oppstått. Disse øyeblikkene kommer til en mellom skyskraperne, tynne som fyrstikker, når de toetasjes bussene seiler forbi rett foran synet, så vidt under de nederste neonskiltene. Virkeligheten blir slik det gjengis på små håndholdte data-skjermer byen over, i hendene på hengslete ungdommer og trøtete pendlere.

Hong Kong utkrystalliserer seg som logisk kulturelt tilhørende det sørasiatiske kulturelle beltet som går fra Tokyo, Seoul og Shanghai i nord, via Taipei til Kuala Lumpur, Bangkok og Singapore i sør-øst. Befolkningssammensetningen er i endring. Det er nå kinesisk-attede fra hele verden, ikke minst fra Vesten, som strømmer til. De hvite, kalt gweilo eller gweipo (som betyr spøkelsesmenn og -kvinner), er mindre synlige for hver dag som går, til og med i Repulse Bay og ved Victoria Peak. I dag er det bare 36.000 igjen. Det er som om byen glipper ut av et grep og inn i et annet.

Men stebarn eller ikke, Hong Kong klarer seg slett ikke så ille.

BEIJING: Nye bygg reises i raskt tempo i den Der én by vike

BYGGER: OL-feber og byggebom går hånd i hånd i Beijing disse dager. Moderniserings-trangen er så sterk at selv framtida er å finne på museum.

KINESISKE BYER

Av Fredrik Giertsen, Beijing

Det beste stedet å gå for å få et overblikk over denne hensynsløst ekspanderende byen, er til det nye Byplanleggingsmuseet som ligger rett ved den gamle jernbanestasjonen ved Tiananmen-plassen. Her stilles det ut over flere etasjer, men hovedattraksjonen er en 302 kvadratmeter stor opplyst modell av bykjernen der gulvet rundt er belagt med flyfoto av de omliggende bydelene. Hele saligheten kan studeres gjennom kikkerter fra etasjen over. Det historiske Beijing er også representert, blant annet i en 3D-film. Men dette er allikevel intet sted for nostalgikere. Det er en fascinasjon for og stolthet over futurisme og teknologi som gjennomsyrrer helheten.

Beijing er en flat by. Den ligger et stykke fra havet og har ingen ordentlig elv. Hovedfartsåren er i stedet Chang'an Jie, en 42 kilometer lang seksfelts motorvei som går fra øst til vest, og skjærer gjennom bykjernen midt mellom Tiananmen-plassen og Den forbudte by. Rundt dette midtpunktet går det stadig flere ringveier, hvorav de ytterste befinner seg utenfor de fleste bykart. Hovedtyngden av befolkningen bor på nordsiden, mens folk sørover er fattigere.

Kunstnerstrøk

Det mye omtalte 798-distriktet (også kjent som Dashanzi) er et kunstnerstrøk nordvest i byen. Det er et gammelt industriområde som nå er fullt av gallerier og kafeer. Foruten kunstnere er det fullt av arbeidere med hakke og spade, og støvet står, men det er ikke alltid så lett å se om det bygges eller rives. På et av kafébordene treffer vi Anne-Line Berg, som driver et eget medi-

FAKTA

Kinesiske byer

- I to artikler besøker Klassekampen de to byene Hong Kong og Beijing.
- I går var vi i Hong Kong.
- I dag er vi i Beijing.
- Beijing er hovedstaden i Folkerepublikken Kina.
- I selve bykjernen regner man med at det bor omlag 7,6 millioner mennesker. I Beijings totale forvaltningsområde regner man med at det bor 15,2 millioner. Av disse er 11,85 millioner registrerte innbyggere, mens 3,4 millioner er midlertidig bosatte.
- Mens Shanghai regnes som landets økonomiske sentrum, er Beijing landets politiske og kulturelle sentrum.

ekonsulentfirma i byen kalt YouShou Ltd.

– For fem år siden flyttet vi inn i en nyoppført boligblokk i utkanten av Beijing, ikke langt herfra. Fra vinduet hadde vi utsikt over et digert jorde hvor det sto et enkelt lite hus, en yurt, som huset en familie som dyrket en jordlapp. Nå er dette jorden omgjort til et eneste stort byggefelt med aktivitet 24 timer i døgnet. Familien er naturligvis borte for lengst, og fra vinduet vårt ser vi nå bare boligblokker.

En av de mest aktuelle nyhetssakene i Kina i det siste, handler om hvordan folk som tvangsflyttes fra sine gamle hus vanligvis ikke får adekvat erstatning.

Anne-Line bor mellom fjerde og femte ringvei, og da hun flyttet inn, hadde de så vidt begynt på den sjetten, men i dag er de i full gang med den sjuende. Denne ekspansjonen krever selvsagt arbeidskraft, og det sies at det skal finnes seg inntil to millioner migrantarbeidere i Beijing, hvorav mange sover på byggeplassene.

– Det strømmet på med arbeidere utenbysfra. Men Bei-

«Beijing er nå et eldorado for ny arkitektur, og entreprenører kan gjøre nesten hva de vil»

JOSEF FUNG, KOMPONIST OG MILJØVERNER

jing har drøyt 15 millioner innbyggere, så man merker ikke så godt en ekstra million eller to. Det er allikevel lite fattigdom her – det ser man mer av på landsbygda.



CTV: Det nye hovedkvarteret til China Central Television (CCTV) er under oppføring i sentrum av Beijing.

I den gamle bebyggelsen, de såkalte hutong-husene, er det riktignok ikke lagt inn vann, og beboerne må bruke fellesdoer, men disse karakteristiske småhusene er nå nesten borte. Noen få er blitt bevart og noen restaurert, men det er mest for syns skyld.

Popkulturelt

Det har vært økende oppmerksomhet om Kina generelt og Beijing spesielt de siste årene. Det skrives mange bøker om kinesisk politikk og økonomi, mens andre er mer interessert i kunsten. Ikke bare handles det flittig i 798-distriktet, arbeider av filmregissører som Zhang Yimou vises på festivaler over hele Europa. Det moderne Beijing har fått sine egne filmer, som

«Lost in Beijing», «Beijing Bicycle» og «Summer Palace». Til tross for at sistnevnte til en viss grad omhandler Tiananmen-massakren, så preges kinesisk kunst sterkt av sensur.

Et slags popkulturelt oppgjør med Mao fant sted for en liten generasjon siden, og hans portrett males ofte i forskjellige, lett skjendige konstallasjoner. Men det er i litteraturen dette er blitt dratt lengst, særlig i Yan Liankes roman «Serve the People», der et utro par lever ut sin forbudte kjærlighet i elskovsscener som piffes opp med krenking av Mao-statuer og plakater.

Mye av den kinesiske ungdomskulturen er imidlertid så godt som irrelevant for de fleste. Enhver pønker i Beijing har trolig foreldre fra

trygg middelklasse, og kinesere flest er uansett langt mer opptatt av sin egen populærmusikk.

Det desidert mest kjente maleriet i Kinas kunsthistorie er fremdeles portrettet som henger over inngangen til Den forbudte by. Derfra skuer Mao med sitt kalde blikk over Tiananmen-plassen, hvor hundrevis – kanskje tusenvis – av demonstranter mistet livet i 1989.

Deng Xiaoping

Maos etterfølger ble Deng Xiaoping, som selv om han aldri formelt var statsoverhode, var landets sterke mann fram til sin død i 1997. De første skritt på verdensscenen tok han samtidig med Thatcher og Reagan, og selv om han ikke

kinesiske hovedstaden Beijing: r for en annen



FOTO: AFP/SCANPIX



BYGGES: Arbeidere i Beijings finansstrøk.

FOTO: AFP/SCANPIX

var Kinas første brutale moderniserer, så var han den første kommunistiske markedsliberalist. Han slo fast at «å bli rik er strålende», og fulgte opp med at «noen måtte bli rike først». Når han samtidig var ansvarlig for hendelsene i 1989 og opprettholdt sensuren slik at kunst nærmest var forbudt under hans styre, gir det mening å si at de indre motsetningene i dagens Kina reflekterer hans tanker. Ikke minst gjelder dette i byene.

I Kina er det helst Shanghai som er pengenes by, men i Beijing har de en helt ny bydel for seg selv: Central Business District (CBD), som ligger rett øst for sentrum. På et luksuriøst spa her treffer vi Josef Fung, en besnærende person som titulere seg komponist

og miljøverner.

– For 10–15 år siden var Beijing fremdeles svært grått og tilbakeleggende, det fantes knapt restauranter. Dette var en tid da det fra sentralt hold fremdeles ble sørget for at folk fikk husly, mat og kull, samtidig som adgangen til byene var begrenset. Folk utenbys fra trengte tillatelse for i det hele tatt å oppholde seg i Beijing, og de ble utstyrt med pass med tidsbegrensning. [Dette systemet, som kalles hukou, eksisterer fremdeles i modifisert form, journ. anm.]

– Beijing er nå et eldorado for ny arkitektur, og entreprenører kan gjøre nesten hva de vil. Det er viktig å få med seg at dette er ønsket politikk fra det tidligere så konservative kommunistpartiet (CCP).

Josef Fung mener at Beijing nå er et åpnere sted, og det er stort press på byene generelt.

– Når det gjelder hovedstaden, så sier politikerne at den nå har vokst nok, og de ønsker å avlede befolkningsveksten til omliggende byer, som for eksempel Tongzhou. Denne byen ligger omlag 20 kilometer øst for bykjernen, og er blant mye annet i ferd med å overta noe av 798-distriktets avantgarde-status innenfor kunsten.

Hong Kong

Josef snakker entusiastisk om sine prosjekter for å bevare veldige skogområder, og vil starte storstilt produksjon av bambusmøbler. Bambus vokser raskt, og dersom det i større grad kunne brukes som råmateriale, vil det kreve mindre inngrep i naturen. Josef ble selv født i Hong Kong, men flyttet så til Island, og videre til Beijing i 1999.

– Jeg mener min hjemby har vært særdeles nyttig for Kina. Deng Xiaoping la i 1980 den første frie økonomiske sonen til Shenzhen, like ved Hong Kong, og det var ikke uten grunn. Hong Kong har lenge vært utskipningshavn for varer og inngangsport for alle politiske og kulturelle impulser fra Vesten. Det ble nok også sett på som svært gunstig at Shenzhen ligger langt fra Beijing.

– Vesten har alltid hatt tillit til Hong Kong, og alt vestlig vi i dag finner i Kina, er blitt filtrert gjennom Hong Kong. Nå synes jeg Kina blir mer som Hong Kong for hver dag som

går. Se forresten på Russland, der har de ingen tilsvarende by, sier Josef og blunker meggetsigende.

– Det er sant at prosessene innenfor CCP er blitt mer demokratiske, men selv om arkitekter tilsynelatende kan gjøre hva de vil her nå, så er det ikke slik innenfor politikken. Kineserne i dag ser mot framtida, og jeg tror ikke de ser noen grunn til å forsøke å velte maktthaverne for øyeblikket. Husk at det gode liv også innebærer en form for frihet – det finnes muligheter, og ingen vil ha revolusjon. Og gode forslag til forbedring er alltid velkomne.

– Når det gjelder Tiananmen, så er det allerede snart 20 år siden, sier Josef, og legger til at det er ikke så viktig lenger.

– Unge mennesker vet ikke mye om det, det er ikke all verdens informasjon tilgjengelig. Alle arbeider for økonomien, og alle vil ha stabilitet. Ytringsfriheten er ikke et sentralt emne akkurat nå, avslutter han.

Ifølge Will Huttons «The writing on the Wall», er opp til 400 millioner kinesere blitt løftet over fattigdomsgrensen de siste årene, og det må antas at folk flest er langt mer opptatt av den økonomiske framgangen enn av menneskerettigheter. De færreste av disse kjenner nok imidlertid det reelle omfanget av Tiananmenmassakren, kommunistpartiet varslet på sin siste kongress at demokratisering neppe ville være aktuelt de nærmeste hundre årene og den fortsatte

mangelen på åpenhet kan en dag koste Kina dyrt.

Heisekraner

Et av de mest spektakulære byggene som er under oppføring i Beijing i disse dager er hovedkvarteret til propagandamaskinen CCTV, tegnet av nederlenderen Rem Koolhaas og tyskeren Ole Scheeren. Dette er en fest for øyet for de som er opptatt av slikt: Se for deg en stor mutter som er knekt to ganger, én gang hver vei, slik at den fra siden nesten ser ut som en Z.

Det er selvsagt ett konkret arkitektonisk prosjekt som mer enn noe annet driver Beijing framover, og det ledsages av en nervøs, ekstatisk nedtelling. Om man følger fjerde ringvei på nordsiden av byen, vil man kunne få et glimt av de nye OL-anleggene, inkludert den iøynefallende hovedarenaen som kalles «Fugleredet». Men denne byen lider av noe mer enn OL-feber. Ikke bare fins det penger, men det er langt færre byggestrøksjoner her enn andre steder. Resultatet av dette vet man strengt tatt ikke, for ikke så mange bygninger står ferdig ennå.

Mange av de arbeiderne som utfører arkitektens vilte planer, er ofte ufaglærte bønder – inkompetente i avansert byggevirksomhet. Det fryktes at det samme skal gjelde arkitektene selv. Det nyåpnede operahuset ved Tiananmen-plassen, kalt «Egget», er tegnet av franskmannen Paul Andreu. Han sto også bak terminalbygningene på både Charles de Gaulle og Dubais internasjonale flyplass, som begge raste sammen i 2004. Begge disse ulykkene krevde menneskeliv, og det ligger en viss ironi i at to av de fire offrene i Paris var kinesere. Beijing vil for øvrig snart også få verdens største flyplass, tegnet av engelskmannen Norman Foster.

Beijing har vært en metropol i tre tusen år, og hovedstad i fire dynastier siden 1153. Men i dag er det tradisjonelle knapt synlig, og det gjelder ikke bare arkitekturen. Det er ikke lenge siden pendlere hver morgen utgjorde et hav av sykler, men i dag er det knapt mulig å manøvrere en tohjuling mellom alle bilene. Fremdeles fins det en og annen som sverger til pedal-kraft, og til og med noen som trekker traller lastet med kullbriketter.

Det er en skog av hvileløse heisekraner der ute, og svevestøvet får aldri lagt seg, så det gamle Beijing forsvinner raskt under en himmel som aldri er helt blå.